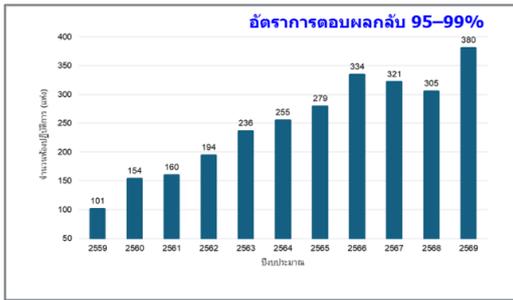

ข่าวประชาสัมพันธ์

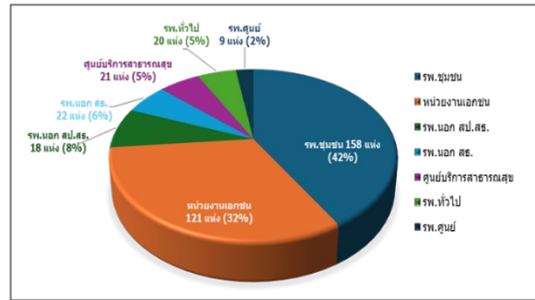

แผนทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการตรวจ HbA1c แห่งชาติ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมกับโรงพยาบาลรามาริบัติ และคณะอาจารย์ที่ปรึกษาจากโรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลราชวิถี จัดตั้งแผนทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการตรวจ HbA1c แห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการตรวจวิเคราะห์และสนับสนุนการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานทั่วประเทศ ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา จำนวนห้องปฏิบัติการสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 101 แห่ง ในปี 2559 เป็น 380 แห่ง ในปี 2569 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 2.8 เท่า โดยในปี 2569 ห้องปฏิบัติการที่เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 42 รองลงมาเป็นหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 32 และโรงพยาบาลนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 8 สะท้อนถึงความตื่นตัวและการมีส่วนร่วมของหน่วยบริการทุกระดับ

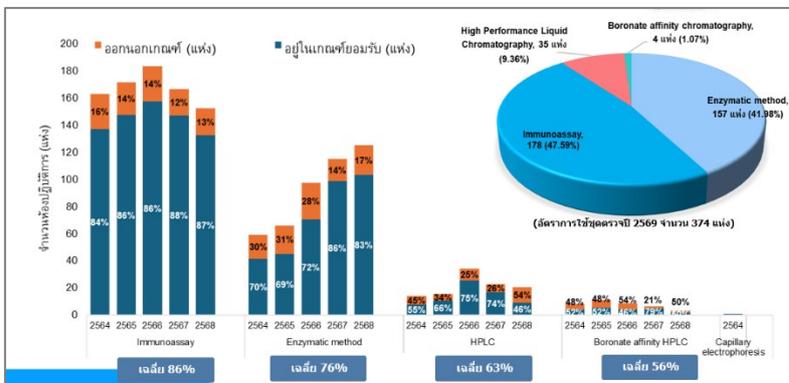

จำนวนห้องปฏิบัติการสมาชิก ปี 2558-2569

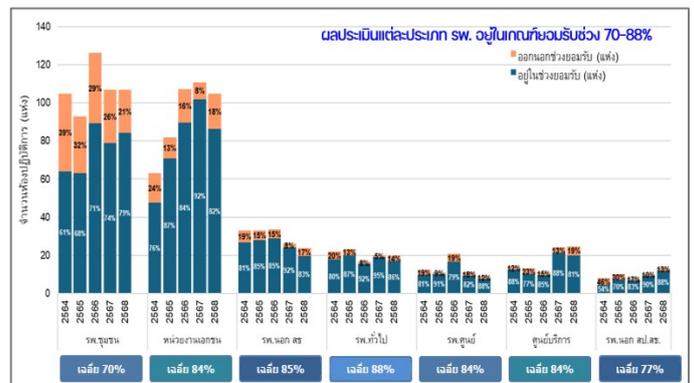

จำนวนห้องปฏิบัติการเข้าร่วม จำแนกตามประเภทโรงพยาบาล (จากข้อมูลปี 2569 จำนวน 380 แห่ง)

การประเมินผลดำเนินการโดยเปรียบเทียบผลการตรวจของห้องปฏิบัติการกับค่ามาตรฐานจาก IFCC ประเทศเนเธอร์แลนด์ และใช้เกณฑ์การยอมรับตาม CAP ซึ่งประเทศไทยได้ปรับเกณฑ์ให้เข้มงวดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก $\pm 10\%$ ในปี 2559 เหลือ $\pm 7\%$ ผลการประเมินในช่วงปี 2564-2568 พบว่า ห้องปฏิบัติการที่ใช้วิธี Immunoassay มีอัตราการผ่านเกณฑ์เฉลี่ยสูงที่สุด ร้อยละ 86 รองลงมา ได้แก่ Enzymatic method ร้อยละ 76, HPLC ร้อยละ 63 และ Boronate Affinity HPLC ร้อยละ 56 โดยในปี 2569 มีการใช้ชุดตรวจหลากหลายถึง 66 ชุดตรวจ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการรับรองจาก NGSP เมื่อพิจารณาตามประเภทโรงพยาบาล พบว่า ห้องปฏิบัติการแต่ละประเภทมีอัตราการผ่านเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในช่วงร้อยละ 70-88 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านคุณภาพการตรวจที่ดีขึ้นในทุกระดับบริการ

ผลประเมินห้องปฏิบัติการสมาชิก จำแนกตาม Assay methods

ผลประเมินห้องปฏิบัติการสมาชิก จำแนกประเภทโรงพยาบาล

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเข้าร่วมโครงการ EQA EurA1c ระหว่างปี 2018-2024 โดยในปี 2024 มีหน่วยงานผู้จัดจาก 13 ประเทศ ครอบคลุมห้องปฏิบัติการ 1,529 แห่งทั่วโลก ผลการประเมินของประเทศไทยพบว่า ค่า Mean bias อยู่ในเกณฑ์ยอมรับที่ ± 2 mmol/mol แม้ค่า %CV จะยังสูงกว่าหลายประเทศ เนื่องจากความหลากหลายของชุดตรวจที่ใช้ แต่โดยรวมยังสะท้อนว่าห้องปฏิบัติการไทยสามารถรายงานผลได้ใกล้เคียงกับค่ามาตรฐานสากล

Year	Results per EQA organizer				Results from individual laboratories						
	Number of organizers	Bias*		%CV**		All countries		In Thailand			
		Min	Max	Min	Max	Number of participants	Bias*	%CV**	Number of participants	Bias	%CV**
2018	14	-0.4	8.9	3.6	9.6	1105	0.4	5.8	134	-0.2	8.8
2019	13	0.5	2.3	3.5	10.1	1537	1.1	6.2	185	0.5	10.1
2020	15	0.4	2.3	2.6	9.5	1834	1.0	6.9	171	0.4	8.8
2021	14	-0.9	2.1	2.5	7.6	1553	0.5	5.9	159	0.7	7.6
2022	14	-1.0	3.7	2.8	8.0	1537	0.0	6.1	182	-0.1	8.0
2023	15	-2.3	2.2	3.1	7.7	1536	-0.2	6.1	161	0.4	7.7
2024	15	-0.4	3.2	2.7	8.8	1531	0.1	5.5	154	0.3	8.8

*หน่วยวัด Bias อยู่ในช่วง ± 2 mmol/mol **ทุกหน่วย Bias %CV < 6 mmol/mol

ผลสรุปการเข้าร่วม EQA EurA1c ปี 2018-2024

อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการ เช่น การจัดเก็บน้ำยาในอุณหภูมิที่ไม่เหมาะสม การเปลี่ยนอุปกรณ์ในเครื่องทดสอบ และการ Lot น้ำยาโดยไม่สอบเทียบ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผลการประเมินคลาดเคลื่อน กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จะเดินหน้าพัฒนาแผนทดสอบความชำนาญฯ อย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับมาตรฐานห้องปฏิบัติการไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ และสนับสนุนการวินิจฉัยโรคเบาหวานที่มีความแม่นยำและเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น ---